ГЕОРГИ РАЙЧЕВЪ

Георги Райчевъ е роденъ въ 1882 година въ с. Топрекъ-Хисаръ, Стара-Загорско. Първоначалното си образование получилъ въ родното си село, после училъ въ Старо-Загорската мепълна гимназия. Той е билъ едно отъ най-буйнитѣ деца. Причина на това билъ баща му — Михаилъ Райчевъ. Баща му билъ кръчмарь иービ селото имѣлъ на селото. Той обичалъ книгитѣ и ги изучавалъ. Това повлияло на малкия Георги да обикне книгата. Той почнѣлъ отъ малкъ да пише стихове. Като ученикъ въ гимназията, той повече пишелъ стихове, Забирайкъ уроцитѣ си. На 19 годишна възрастъ не въ пъ ръкъ напечатяла 2—3 стихотворения. Въ 1907 година напечаталъ и разказъ. Когато дошелъ въ София, той сериозно се заловилъ да пише само разкази и повести. Нѣкои отъ разказитѣ му сѣ преведени и на чужди езици. Напечатвалъ е следнитѣ книги: „Царица Нераиза", „Мъжичкъ свѣтъ", „Разкази" и „Пѣсенъ на гората".

Никъ

ГРОЗДОБЕРЪ

КОГАТО мине жетвата, когато всички снопи се окоцкрѣтъ и отъ полето прибератъ зрѣлитѣ кукурузи — остава още една полска работа — най-приятната и най-веселата отъ всички — гроздоберъть. По това время е вечѣ есень, нощитѣ ставать дълги и хладни, полето почернѣва, а по нѣкои мѣста утринь пада и студена слана. Тогава по двороветѣ изнасятъ и стѣкатъ бъчвитѣ, изваждать отъ избитѣ шкаф-ронитѣ липове, въ конто се превозва грозделе, и всички очакватъ вестьта за гроздобера. Найсетне настъпва и той. Отъ вечерьта хората се прибератъ рано, вечерятъ набързо и лѣгатъ, за да не се уплашъ на другия день. Но никой не дочаква утрото. Едва превали полунощь, и цѣлиятъ градъ е вечѣ будень. По всички дворове забѣлѣщуватъ свѣтлинки, понася се шумъ и говорь. А още следъ малко изъ сѣнитѣ улици затрамкатъ много коли и ежатъ пѣсни на гроздоберитѣ. Изтрамвенъ на праздничѣ липове, тѣ се дъркатъ една за друга, подитъ си шеги въ тъмнината, сѣмъ се радостно и пѣятъ. Цѣлиятъ градъ е отъ тѣхнитѣ провалечни гроздоберски пѣсни.

Лозата сѣ обикновено въ нѣкой склонъ на планината или по нискитѣ чъмове покрай града. Работницитѣ стигатъ горе, преди да съмне. По всички лозя презъ висоонитѣ лозови красти се мѣркатъ тъмнитѣ сѣнки на много, много хора. Сѣкватъ огньове. Навредъ, по всички лозя, горятъ бубни огньове.

Въ нашето лозе сжшо гори огень. Нѣкой донася отнѣкжде снопъ бурени, хвърли въ огъня, и изведнъ високи червени пламъци . . Всички забѣлкалятъ огъня, грѣятъ се и сушатъ оросенитѣ си крака. Зазорява се. Изъ сѣнъ правя посрѣдъ лозето. Цѣлата ни снага проникватъ студени трьпки и утренъ хладь, а въ ржцетѣ ми е тежъкъ гроздъ. Кехлибарениятъ му зърна сѣ кари, студени, като ледъ и сладкожитѣ имъ сокъ се топи, като медъ въ устата ми.

Небето е бѣлко-синьо, лепеляво, бѣло и накрай облѣко отъ багринтѣ на разтопено злато. Още малко и на хоризонта ще изгрѣе огромнитѣ кржгъ на слънцето и тутакси следъ това потоци сѣтлина заливатъ земята. Изъ всички гърди се изтръгва радостенъ викъ, и благословенъ е работа трудъ.

Ахъ, кажете ми, има ли по-радостно утро отъ утрото на ранъ гроздоберъ въ къна есень!

Георги Райчевъ

ВИТОША — ХИЖЛ ЛЕКО

ВИТОША

МЕЖДУ Рила и Стара планина, близо до София, величествено се издига Витоша. Който е ходилъ въ Софія, той е видѣлъ и Витоша, ту покрита пояйкото съ облаци и облаци, ту надѣнала сѣгжнна шапка, ту пъкъ ясно и красиво да се сгнѣва.

Когато нейнитѣ върхове сѣ чисти, безъ мъгли, времето е хубаво, но покрийтъ ли се съ мъгли и облаци, трѣбва да се очаква дъждъ, а по нѣкога бури и гръмъ. Когато пъкъ надѣне бѣлоснѣжната си шапка, предвестява, че зимата е близко. Тогава е най-красива на гледъ.

Витоша! Хубавата Витоша трѣбва всѣки ученикъ да види. Да види нейнитѣ високи врхъ — Черни врхъ, високъ 2285 метра. Да види нейнитѣ хубави гори, нейнитѣ прохладни, кристални извори, които пръдѣтъ водитѣ на юга въ Бѣло море, а на сѣверъ чакъ въ тихия бѣлъ Дунавъ. Да види красивия Боянски водопадъ, въ пъ тъ очи на нашия великъ поетъ Ив. Вазовъ.

Черни-врхъ приема всѣко лѣто съ хиляди гости, туристи-екскурзиянти. Нѣкажа чутовна сила вѣтъ сѣ дъ дъ ли изведнъ отъ „нагоре" къмъ Черни-врхъ, и тѣ следъ цѣли 5—6 часа ходене стигатъ най-после тамъ.

Тази чутовна сила, която ти тласка да въдѣ напредъ, е обяснена къмъ природата.

Но като стигнатъ горе, на Черни-врхъ, знаете ли какво виждатъ?

Подъ краката имъ цѣла София, съ своитѣ прави, кати рѣдъ чини улици, Софийското поле; а далечъ въ мъгла се губи Стара-планина, величествената Рила, а на друга страна очитѣ ни сѣгатъ далечъ, къмъ онѣ хубави покрайнина, за които въдишаме съ болка на сърдецто си.

Хубава и ненаглена е Витоша!

Алек Николовъ

ТЖГА ПО РОДИНАТА

Дайте ми крилія я да се метнамъ
И въ наши страни да си прелетнамъ,
На наши мѣста я да си идамъ,
Да видамъ Охридъ, Струга да видамъ.
Тамо зората грѣйтъ душата
И сжнце свѣтло зайдавать въ гората,
Бистро езеро гледашъ бѣлеитѣ
И се отъ ветъръ синотъмнѣетъ.
Поле погледнешъ или планина
Сегде Божева*) ей хубавина.
Тамо по сжрдце съ кавалъ да свирамъ.
Сжнце да зайдавать, я да умирамъ.

Конст. Миладиновъ

Бележка: На такова българско наречие сѣ писали браи Миладинови.

*) Божия.

ИЗЪ ЖИВОТА НА ДЕЦАТА

Съобщавать малкитѣ на читателитѣ

СМѢЛИТѢ СПАСИТЕЛИ

ПРИ историческото село Мадара, Шуменско, се намирать Мадарскитѣ скали. Въ тѣя скали е издѣлбанъ силенъ голѣмъ конникъ, който представлява българския ханъ Крумъ. Този конникъ е изваянъ по заповѣдь на ханъ Омуртагъ, смѣятъ на Крума. Надъ скалитѣ се намира широко плато. За тамъ се изкачва по стръмна и опасна пѣтека.

Тая пръдѣтъ тъй е стана едно голѣмо нещастие съ едно дете, което щѣше да загине въ тѣя скали. Тъй случка искамъ да разкажа на всички български деца.

На 15 май въ с. Мадара става съборъ. На събора дошли нѣколко ученика отъ с. Кавалларъ. Между тѣхъ бѣхъ и Веско Георгиевъ, ученикъ отъ I клас. Децата решили да се изкачатъ надъ платото по опасната пѣтечка. Тръгнали. Като изкръвѣли половината пѣтъ, видѣлъ надписъ: „Пѣтека „Очичкя" само за смѣлитѣ". Тъй пѣтечката се разклонила. Едната отива надѣсно, и следъ нѣколко метра се обрѣща въ естествени стѣклала, много оплоски за изкачване. Момчетата решили да се върнатъ. Но Веско Георгиевъ бѣлъ бъ-ли и смѣло момче. Той не се уплашилъ и решилъ самъ да се изкачи по стѣклата горе на скалитѣ. Тръгналъ. Стигналъ предъ една голѣма пукнатина между скалитѣ. За да се продъ-лжи пѣтя по нея, трѣбва да се скочи долу на нѣколко метра между разкъртени камъни. Веско направилъ нѣкакъва несполучлива стѣлка и изведналъ се намѣрилъ между скалитѣ съ счупенъ кракъ. Той не можелъ да се върне назадъ, а нѣмалъ начинъ. Решилъ да продъ-лжи съ надежда да намѣри изходъ. Влачейки се по корема, Веско изминалъ само 50 кръчки и спрѣлъ. Отъ нижде изходъ. Скалитѣ сѣ високи около 25 метра.

Веско останалъ въ бездната като въ гробъ. Отъ нѣкжде спасение. Започналъ да вика за помощь. Но кой чуе го чуе?

Съборъ се свършилъ. Около скалитѣ затихнало. Останалъ Веско изнѣ погребени горе въ скалитѣ. Мрачнината. Прекрасната страшна нощь. Самило. Почналъ плачъ да вика за помощь.

Пазачитѣ на разкоснитѣ долу подъ скалитѣ, войникитѣ Мадарскъ Стойчевъ, чуждъ нѣщо, но не можелъ да разбере отъ кжде идѣ тоа сподавенъ неговѣшъ викъ. Ослушавалъ се, обикалялъ, изкачвалъ скалитѣ. Нищо не намѣрилъ. Обадилъ на нѣкои селяни. Тѣ му се присмѣли и казали, че малкитѣ орлета горе врѣкатъ. Минава и тоа страшень день за Веска. Минава и нощьта. Дай Боже и деня нощи той се бори съ смъртъта и съ последни сили вика за помощь. На 17 май вечерьта завалява дъждъ, продължава презъ нощьта и на другия день —18 май. Жажда, гладъ, болки въ крака три дена измѣкчатъ страшно малкия немощень Веско. Той е на умиране. Отъ нижде помощь. Орлитѣ се вилятъ надъ него и чакатъ последната му въздишка, за да го разнкасятъ.

Но войникътъ Маринъ Стойчевъ биѣ увѣренъ, че горе въ скалитѣ ще има проплашъ човѣкъ и презъ всичкото време все търсѣлъ. На 18 май сутринта той се изкачилъ до „пѣтеката за смѣлитѣ", надвесилъ се надъ пропастьта и чулъ човѣшкия стонъ. Сега войникътъ бѣлъ съ единъ другарь, Димо Ивановъ, отъ с. Мадара. Разбрали, че въ пропастьта има човѣкъ. Войникътъ скочилъ въ пропастьта, като заржавалъ на другаря си да отиде въ селото да вземе важне и помяна селяни. Когато слѣзалъ въ пропастьта, затъркулъ между камънитѣ. И навлѣзлъ подъ единъ голѣмъ камъкъ видѣлъ полумъртво нещастното дете. Взема го на ржце и се изкрива на мѣстото, дето скочилъ. Горе го чакали другарьтъ му, нѣколко селяни, нещастнитѣ баща на Веска и кантонерътъ Тодоръ Миневъ. Кантонерътъ слѣзалъ долу при войника, завързалъ детето на гърба си, и такъ го изтегнали съ въжета горе.

Така бѣлъ спасенъ Веско Георгиевъ, който прекаралъ три страшни денонощия жива зарровенъ въ пропастьта, подъ открито небе, на дъждъ, гладенъ, жаденъ, раненъ.

Съобщавка: Славчо Янковъ,
Ученикъ въ гр. Шуменъ